

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Elena Cobzac, Nadejda Toma, Victor Boico

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Tocan Rodion în numele inculpatului Oleinic Anatolie, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 05 octombrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 aprilie 2018, în cauza penală în privința lui

*Oleinic Anatolie XXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în s.
XXXXX, r-nul XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 18.07.2017 – 05.10.2017;

Instanța de apel: 06.11.2017 – 18.04.2018;

Instanța de recurs: 04.07.2018 – 18.12.2018.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 05 octombrie 2017, examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, conform procedurii prevăzute de art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, Oleinic Anatolie a fost condamnat:

- în baza art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal, la 2 ani și 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani;

- în baza art.266 Cod penal, la 1 an închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu prevederile art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, definitiv i s-a stabilit pedeapsa închisorii pe un termen de 3 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În temeiul art.90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 2 ani.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că Oleinic Anatolie la data de 28.11.2016 în jurul orelor 18⁰⁰, conducând mijlocul de transport XXXXX CDI

cu n/î XXXXX, deplasându-se în XXXXX r. XXXXX, încălcând regulile de securitate a circulației rutiere și anume prevederile pct.45 al RCR, care prevede că *”conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: starea tehnică a vehiculului, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza și chiar să se oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”* și pct. 47 lit. a din RCR care prevede că, *”limitele maxime de viteză a vehiculelor pe drumurile publice sânt: în localități - 50 km/h, iar prin zonele rezidențiale și teritoriile adiacente drumului - 20 km/h.”*, a tamponat pietonul Ciurlic Ivan, care se deplasa pe stradă, cauzându-i ultimului, conform raportului de expertiză judiciară nr.31-D din 21.03.2017 vătămări corporale grave, periculoase pentru viață.

La fel, Oleinic Anatolie la data de 28.11.2016 în jurul orelor 18⁰⁰, conducând mijlocul de transport de model XXXXX cu n/î XXXXX, deplasându-se pe una din străzile s. XXXXX r-nul XXXXX, încălcând regulile de securitate a circulației rutiere și anume prevederile art.12 subpct.1 din Regulamentul circulației rutiere, care prevede: *„să acorde primul ajutor, să cheme ambulanța în cazul în care în accident au fost cauzate traumatisme persoanelor, iar dacă aceasta nu este posibil sau în cazurile de urgență - să asigure transportarea persoanei traumatizate la cea mai apropiată unitate medicală cu un vehicul de ocazie ori cu propriul vehicul, să declare la unitatea medicală identitatea sa, prezentând permisul de conducere sau alt act, precum și certificatul de înmatriculare a vehiculului, ulterior să revină la locul accidentului, să anunțe despre accident poliția și să rămână pe loc până la sosirea lucrătorilor de poliție”*, după ce a tamponat pietonul Ciurlic Ivan, a părăsit locul accidentului rutier.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Tocan Rodion, care a solicitat casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie înlăturată pedeapsa complementară stabilită, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, în conformitate cu prevederile art.79 Cod penal.

În argumentarea apelului declarat s-a invocat că pedeapsa stabilită cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, este prea aspră la numirea căreia nu s-a luat în considerație că infracțiunea a fost săvârșită din imprudență, inculpatul vina a recunoscut și s-a căit sincer de cele comise, are la întreținere un copil minor, se caracterizează pozitiv, este angajat în câmpul muncii în calitate de șofer, care este unica sa îndeletnicire. La fel, instanța nu a ținut cont de opinia părții vătămate care a declarat că nu are careva pretenții, deoarece consideră că este și vina lui pentru că era în stare de ebrietate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 aprilie 2018, apelul declarat a fost respins ca nefondat.

5. Colegiul penal și-a argumentat soluția prin aceea că instanța de fond a cercetat sub toate aspectele probele administrate, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, iar în baza unei analize ample a probelor examinate a dat o apreciere justă, corect încadrând acțiunile inculpatului în baza art.264 alin.(3) lit. a) și art.266 Cod penal.

Referitor la pedeapsa stabilită inculpatului, instanța de apel a menționat că la numirea acesteia instanța de fond s-a condus de prevederile legii și reieșind din circumstanțele cauzei, aceasta a fost individualizată corect.

Totodată, Colegiul penal a conchis că în speță este imposibilă aplicarea art.79 Cod penal, deoarece careva circumstanțe excepționale nu au fost constatate, iar circumstanțele la care face referire în apel avocatul Tocan Rodion nu pot fi atribuite la cele excepționale.

În consecință instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect i-a stabilit inculpatului pedeapsa închisorii cu dispunerea suspendării executării acesteia pe un termen de probațiune, reieșind din toate circumstanțele faptei și anume recunoașterea vinei, căința sinceră, prezența unui copil minor la întreținere, se caracterizează pozitiv, este angajat în câmpul muncii. Totodată Colegiul a mai indicat că aceste circumstanțe caracterizează persoana vinovată și în ansamblu nu constituie circumstanțe excepționale ce ar prevala asupra înlăturării pedepsei complimentare aplicate în privința inculpatului.

În concluzie instanța de apel a menționat că prima instanță corect nu a raportat aceste circumstanțe la cele excepționale și just le-a valorificat la aplicarea pedepsei principale, care este capabilă să asigure realizarea scopului pedepsei prevăzut la art.61 Cod penal.

6. Nefiind de acord cu hotărârile judecătorești, cu recurs le-a contestat avocatul Tocan Rodion în numele inculpatului, care, invocând temeiul de drept prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală solicită, casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care pedeapsa complimentară – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport să fie înlăturată în temeiul art.79 Cod penal.

În argumentarea recursului s-au invocat aceleași argumente care au fost menționate în cererea de apel. Suplimentar a menționat că instanța de apel eronat a respins solicitarea referitor la aplicarea prevederilor art.79 Cod penal și greșit a apreciat elementele de fapt constatate în prezenta cauză penală și nu a ținut cont de opinia părții vătămate, care nu are careva pretenții față de inculpat.

La stabilirea și individualizarea pedepsei instanțele de fond nu au ținut cont de prevederile art.art.7 și 75 Cod penal.

Fiind privat de dreptul de a conduce mijloace de transport Oleinic Anatolie nu va putea recupera prejudiciul material părții vătămate și nu-și va putea întreține familia.

Instanța de apel a lăsat fără nici o apreciere argumentele invocate de partea vătămată în dezbaterile judiciare și în cererea scrisă de acesta.

Concomitent s-a menționat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor invocate în apel, iar decizia contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, acuzatorul de stat, a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, argumentând că motivele invocate de recurent, nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept prevăzute la art.427 Cod de procedură penală, iar pedeapsa a fost stabilită în dependență de circumstanțele atenuante și agravante prevăzute la art.art.76-77 Cod penal, precum și efectele acestora prescrise în art.78 Cod penal. Totodată, în speță nu există careva circumstanțe excepționale, care ar determina înlăturarea pedepsei complimentare obligatorii.

8. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Analizând textul recursului declarat Colegiul constată că, recurentul invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și anume – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. În esență acesta este de acord cu circumstanțele de fapt stabilite de către instanțele ierarhic inferioare, și cu pedeapsa principală numită, însă critică hotărârile judecătorești nefiind de acord cu concluzia instanțelor în partea stabilirii pedepsei complimentare - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, considerând-o prea aspră, iar instanțele de fond neîntemeiat nu au înlăturat-o – temei prescris la pct.10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală.

Ținând cont că recurentul critică hotărârile judecătorești doar în partea stabilirii pedepsei complimentare, Colegiul penal va examina cauza doar în aspectul vizat.

Efectuând o verificare a materialelor din dosar prin prisma criticilor invocate de recurent, Colegiul atestă că, în speță persistă temei de a interveni în soluțiile instanțelor de fond, dat fiind faptul că temeiurile semnalate de avocatul Tocan Rodion, prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6),10) Cod de procedură penală și-au găsit confirmare în cauza dată.

Totodată, Colegiul penal lărgit reține că în conformitate cu principiul individualizării pedepsei consfințit în art.7 Cod penal, în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei stipulate la art.75 alin.(1) Cod penal, instanța de judecată aplică pedeapsa luând în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

De asemenea, prin prisma art.75 Cod penal, individualizarea judiciară a pedepselor trebuie să fie adecvată și proporțională față de fiecare infractor, fiind raportată la pericolozitatea socială a acestuia și trăsăturile sale specifice care îi definesc personalitatea.

Astfel, se conchide că deși instanța de fond corect a stabilit categoria și termenul pedepsei principale, însă la aplicarea pedepsei complimentare – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, greșit a aplicat aceste criterii de individualizare a pedepsei penale și neîntemeiat i-a stabilit termenul acestei pedepse aproape de limita maximă prevăzută de sancțiunea art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal.

În continuare analizând decizia contestată Colegiul lărgit constată că, deși corect instanța de apel a respins solicitarea avocatului Tocan Rodion privind înlăturarea pedepsei complimentare just concluzionând că în speță nu persistă careva circumstanțe excepționale, însă aceasta nu a verificat reieșind din circumstanțele cauzei raționamentul privării inculpatului de dreptul de a conduce mijloace de transport pe o perioadă de 3 ani.

La acest capitol, instanța de recurs ordinar ține să menționeze că pedepsele stabilite de instanța de judecată trebuie să fie nu numai legale, în sensul de respectare a cadrului legal de individualizare judiciară, dar în același timp, trebuie să fie și echitabile, adică să respecte criteriul proporționalității, care presupune stabilirea quantumului pedepsei în funcție de gravitatea infracțiunii, consecințele survenite și vinovăția autorului. În același timp, trebuie să fie respectată prevederea art. 61 Cod penal, conform căreia, pedeapsa care se aplică urmează să își atingă scopul de restabilire a echității sociale și prevenire a săvârșirii noilor infracțiuni de către alte persoane, iar aplicarea unei pedepse prea aspre poate să genereze la condamnat apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Pe cale de consecință, se constată că, instanțele ierarhic inferioare la stabilirea pedepsei complementare pe un termen de 3 ani, nu au ținut cont în deplină măsură de prevederile art.61, 75 Cod penal, și anume de faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune din imprudență, de motivul acesteia, că a recuperat prejudiciul cauzat părții vătămate care nu are careva pretenții față de Oleinic Anatolie, fapt confirmat prin declarațiile acestuia date la urmărirea penală (f.d.15). La fel instanțele nu au ținut cont de faptul că inculpatul este angajat în câmpul muncii în calitate de șofer, care este unica sa sursă de venit, iar privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe o perioadă atât de îndelungată ar pune în dificultate materială familia sa.

Discordanța între cele reținute de instanțele inferioare și conținutul real al circumstanțelor cauzei, ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință stabilirea pedepsei complementare – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, iar instanțele insuficient și-au motivat concluziile în acest sens.

Ținând cont de cele menționate mai sus se constată că la stabilirea pedepsei principale inculpatului în baza art.264 alin.(3) lit. a) și 266 Cod penal, de către prima instanță sa ținut cont de gravitatea faptelor comise și personalitatea inculpatului, care se caracterizează pozitiv, pentru prima dată a fost atras la răspundere penală, a recunoscut vina, s-a căit de cele comise și corect a ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă fără izolarea de societate, stabilind pedeapsa închisorii cu dispunerea suspendării condiționate a executării acesteia.

Totodată, luând în considerare circumstanțele anterior menționate, care au fost omise de prima instanță și de instanța de apel și anume: comiterea unei infracțiuni din imprudență, recuperarea prejudiciului cauzat părții vătămate care nu are careva pretenții, A. Oleinic este angajat în calitate de șofer, iar privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe o perioadă atât de îndelungată ar pune în dificultate materială familia sa, Colegiul lărgit consideră posibil de micșorat termenul pedepsei complementare, or, prima instanță stabilind termenul acestei pedepse în limite aproape maxime, nu a motivat suficient această soluție.

Apreciind circumstanțele cauzei, cu referire la stabilirea pedepsei complementare în privința inculpatului, Colegiul penal lărgit reține că, chiar și dacă instanțele de fond au respins alegațiile apărătorului despre prezența circumstanțelor excepționale, totuși este necesar ca să fie motivată soluția de privare de dreptul de a conduce pe un termen anume.

În acest context, Colegiul penal având în vedere atât principiul umanismului prevăzut de art.4 Cod penal, cit și prevederile art.61 alin.(2) Cod penal lărgit consideră că nu este rezonabilă aplicarea pedepsei complementare – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, și concluzionează că în speță este rațional ca lui A. Oleinic să-i fie stabilită pedeapsa complementară pe un termen de 1 an, pedeapsă, care în opinia instanței de recurs v-a atinge scopul restabilirii echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și din partea altor persoane.

Prin urmare, în cauză sunt prezente erorile de drept prevăzute în pct.6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care urmează a fi corectate de către instanța de recurs, prin casarea hotărârilor contestate, în partea stabilirii pedepsei complementare, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că recursul urmează a fi admis, cu casarea parțială a sentinței și deciziei instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei complementare, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre.

9. În conformitate cu prevederile art.art.434, 435 alin.(1) pct.(2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Tocan Rodion în numele inculpatului Oleinic Anatolie, casează parțial sentința Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 05 octombrie 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 aprilie 2018 în cauza penală în privința lui Oleinic Anatolie, în partea stabilirii pedepsei complementare, rejudecă cauza și pronunță în această parte o nouă hotărâre, după cum urmează.

Lui Oleinic Anatolie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal la 2 ani 6 luni închisoare, i se stabilește pedeapsa complementară privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 (un) an.

Se menține condamnarea lui Oleinic Anatolie în baza art.266 Cod penal la 1 an închisoare.

În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate i se stabilește lui Oleinic Anatolie pedeapsa definitivă de 3 (trei) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 (un) an.

Potrivit art.90 Cod penal, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii stabilite lui Oleinic Anatolie pe un termen de probă de 2 ani.

Celelalte dispoziții ale hotărârilor contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 17 ianuarie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac

Nadejda Toma

Victor Boico